

Vår referanse:
PAR-2022-0000014485

Deres referanse:

Dato:
22.04.2022

parat

Justis- og beredskapsdepartementet
Gullhaug Torg 4A
0484 Oslo

P.b 9029 Grønland
0133 Oslo

Tlf +47 482 10 100

post@parat.com
parat.com

NO 971 480 270

Parat – hørings svar til forslag om endring av domstolstruktur

Innledning

Parat organiserer over 40.000 arbeidstakere, en stor andel av disse i offentlig sektor - hvor ansatte i domstolene er en av våre store og viktige medlemsgrupper. I forbindelse med høring om endring av domstolsstrukturen, har vi sendt ut en bred spørreundersøkelse til alle våre medlemmer som er ansatt i domstolene.

Funnene fra denne undersøkelsen vil bli referert til i løpet av vårt hørings svar. Vi gjør oppmerksom på at våre medlemmer er geografisk spredt over hele landet, og at deres inntrykk av reformen i en viss grad vil være preget av hvordan det fungerer der de har sitt arbeidssted.

Innledningsvis skal bemerkes at Parat er generelt skeptiske til en praksis hvor regjeringsendringer fører til ren reversering av gjennomførte reformer. Det er lang tradisjon i Norge for at man bygger videre på reformer heller enn å gjøre ren reversering basert på en endring av det parlamentariske flertall.

For Parat er det av avgjørende betydning at alle endringer, og all utvikling, gjøres i tett samarbeid med de ansattes organisasjoner. Ikke minst for å sikre eierskap, gode prosesser og et resultat til beste for både etaten, de ansatte og brukerne.

Styrking av sårbare domstoler

Riksrevisjonen har rettet kritikk mot domstolene hva angår sårbarheten i enkelte domstoler. Den nye organiseringen vil kunne redusere domstolenes sårbarhet ettersom sakene kan deles på flere ansatte totalt sett. Herunder synker behovet for omberamminger og utsettelse grunnet sykefravær etc. Vi mener den nye organiseringen er en forbedring av gammel modell på dette området, og kan ikke se at departementet i høringsnotatets 3.2.3 har forslag eller innspill som gir grunn til at den tro at den gamle ordningen samlet sett vil levere bedre på dette punktet enn da Riksrevisjonen kom med sin kritikk. Det gjelder også endringen i domstolovens §38.

Ressursutnyttelse

Vi vil først få påpeke at bemanningen blant domstolenes støttepersonell over tid har blitt redusert som følge av ABE-reformen, slik at arbeidspresset lenge har vært stigende for denne yrkesgruppen. Det tok Parat også opp i forbindelse med innspill til statsbudsjettet i 2022. Vi frykter at denne utviklingen er noe som vil gå utover det samfunnsoppdraget domstolene er satt til å utføre.

Et flertall av våre medlemmer mener at domstolsreformen har ført til bedre ressursutnyttelse på overordnet nivå. På den annen side har avstanden mellom ledere og ansatte økt mange steder, noe som fører til at det blir vanskeligere å få raske beslutninger og avklaringer på spørsmål som oppstår. Den enkelte dommer må forholde seg til flere ansatte, hvorav mange ikke befinner seg fysisk på samme lokasjon. En del

ansatte opplever også økt spesialisering ødeleggende for motivasjonen da bredden i oppgaver forsvinner. I forlengelse av dette er vi også bekymret for eierskapet til de enkelte oppgaver.

Det later til at selv om organiseringen som sådan fører til at bedre ressursutnyttelse, hindrer andre elementer at dette utnyttes på en fullt ut effektiv måte. Parat foreslår her særlig å ha utvidet fokus på erfaringsutveksling, gode og tilgjengelige rutinebeskrivelser i tillegg til generelt samarbeid på tvers. Vi mener også det er viktig å bevare eierforhold til den enkelte sak ved at det presumptivt er den samme saksbehandler som følger saken. Dette vil også bedre effektiviteten da nye saksbehandlere slipper sette seg inn i saken på ny.

Vi mener det er sentralt at utstyret på de forskjellige lokasjoner må være mest mulig enhetlig.

I vår spørreundersøkelse mener et klart flertall at arbeidsbelastningen ikke har gått ned for våre medlemmer som konsekvens av reformen. Det er av mange pekt på at dette til dels skyldes selve omstillingsfasen, herunder økt møteaktivitet. Det kan således være for tidlig å si noe om denne effekten. Svarene varierer også fra rettssted til rettssted, slik at det kan virke som om enkelte steder har fått mer å gjøre, og andre mindre.

Parat ber om at det gjøres en gjennomgang av oppgave- og ressursituasjonen i domstolene. På denne måten kan man både skaffe seg oversikt, samt ha et godt grunnlag for å vurdere hvor det er nødvendig med ekstra ressurser. Vi forutsetter at denne gjennomføres i samråd med de ansattes organisasjoner og de tillitsvalgte.

Stedlig ledelse

Med stedlig ledelse mener Parat at leder er tilgjengelig fysisk på heltid. Med andre ord vil også ordningen med felles ledelse fra den gamle modellen, falle utenfor begrepet.

Det kommer klart frem av vår spørreundersøkelse at stedlig ledelse påvirker både effektivitet og trivsel, og at de ansatte som ikke har tilgang på stedlig leder i stor grad savner dette. De ansatte som har opplevd redusert tilgjengelighet fra sin leder er mer negative i sin tilnærming til reformens resultater så langt. Dessuten er de ansatte som er mest positive til felles ledelse, de som i størst grad har lederen fysisk på sin lokasjon. Det kan legges til grunn at nåværende struktur fremstår som en forverring for et flertall av våre medlemmer hva angår tilgjengelighet av ledere.

Vi oppfordrer departementet til å se nærmere på løsninger som kan øke utstrekningen av en stedlig leder. Dette vil også kunne avhjelpe reiseavstand der dette er et tema. Det er sannsynlig at det vil påvirke rekrutteringen av ledere negativt dersom stillingene medfører uforholdsmessige mengder reising. I tillegg vil man få en miljøgevinst. Det fremstår videre åpenbart at mangel på stedlig ledelse vil kunne påvirke arbeidsmiljøet negativt, hvilket igjen får innvirkning på produksjonen, da det er påvist klar sammenheng mellom disse faktorene. Parat er positive til en endring i domstollovens §33c som begrenser adgangen til felles ledelse.

I en viss grad kan dette problemet avhjelpes med at reformen får tid til å gå seg til, og de ansatte blir komfortable med nye kommunikasjonsformer og -rutiner i arbeidshverdagen, men det fordrer at arbeidsgiver har kontinuerlig fokus på det. Vi ser i forlengelsen av denne problemstillingen at de som hadde felles ledelse under den gamle ordningen, i mindre grad ser dette som et problem enn de som ikke hadde det før reformen trådte i kraft.

Parat er bekymret for lønnsutviklingen i lokale forhandlinger til de ansatte som ikke har jevnlig fysisk interaksjon med sin leder, og ønsker at det utarbeides egen statistikk på dette området i årene fremover.

Nærhet til brukerne

Ved reversering mener våre medlemmer at publikum er sikret at straffesaker og sivile saker vil bli berammet på det rettsstedet saken tilhører.

Det er viktig å merke seg at våre medlemmer er sterkt geografisk spredt, slik at realitetene i svarene ikke tilsier innbyrdes uenighet. Tvert imot vil situasjonen oppleves ulikt på forskjellige steder i landet.

Det opplyses at grunnet økt reising for dommerne, blir beramning av saker en utfordring. Dette fordi mye av reisingen skjer i arbeidstiden, hvilket reduserer antall timer tilgjengelig. Argumentet vil dog kun gjøre seg gjeldende i rettskretser hvor det er reiseavstand av betydning.

Det er en realitet at effektivitet og ressursutnyttelse i noen sammenhenger vil stå som direkte motsats til nærheten virksomheten har til sitt lokalmiljø. Det må derfor legges til grunn at i en del tilfeller vil brukerne oppleve redusert nærhet til sin domstol som følge av den opprinnelige reformen.

Stillingsgaranti

Parat er enig med de høringsinstanser som har gitt uttrykk for at en stillingsgaranti for rettssteder med fire eller færre dommere vil kunne lette noe av bekymringene for at mindre rettssteder vil bli lagt ned over tid. Vi er således også positive til at dette tas inn i lovs form.

Særlig om Jordskifterettene

Det er ulike meninger rundt overføring av kommuner, men et flertall av våre medlemmer i jordskifterettene ønsker ikke en reversering.

For å bedre rekrutteringen mener vi det kan være hensiktsmessig å unngå midlertidige stillinger og konstitueringer, samt at man ser på muligheten for å ansette med noe lavere ansiennitet om søkerbunken tilsier det. Vi mener også det kan gjøres mer for å gjøre arbeid ved jordskifterettene kjent, samt at utdanningstilbudet kan økes.

Den samiske dimensjonen.

NOU 2019:17 ga en god beskrivelse av den samiske dimensjonen i domstolene. For at den samiske befolkning skal ha nødvendig tillit til domstolene er det av største betydning at domstolene har tilstrekkelig kunnskap om samisk kultur, og ikke minst samisk språk, til at dommere og saksbehandlere kan kommunisere direkte med samiskspråklige parter og aktører.

For best mulig å ivareta dette elementet, støtter Parat en justering av rettskretsen hvor Porsanger flyttes tilbake til Indre og Østre Finnmark. Porsanger er en samisk kjernekommune og tilbakeføring av denne kommunen vil best bidra til ivaretagelse av den samiske befolkningen.

Konklusjon

Dagens ordning ser ut til å ha redusert sårbarheten i de mindre domstolene og ført til bedre ressursutnyttelse. Parat kan ikke se man kan ivareta to så viktige elementer gjennom en ren reversering. Da vil man følgelig i relativt nær fremtid måtte starte arbeidet med en ny reform og domstolenes ansatte, og deres brukere, vil bli gående i en evig omstilling hvor det aldri blir ro til produksjon.

Dersom departementet ønsker en ny domstolsreform, foreslår vi at man tar seg tid til å evaluere denne reformen i tett dialog med Domstolsadministrasjon, kommunene, de ansattes organisasjoner og brukerne av domstolen, for så å gjennomføre hensiktsmessige endringer i tråd med de ansattes og brukernes behov

På bakgrunn av våre medlemsundersøkelse, ber vi likevel om at man vurderer reversering eller andre tiltak for Ringerike, Asker og Bærum tingrett, Buskerud tingrett, Hordaland tingrett, Møre og Romsdal tingrett, Midtre Hålogaland tingrett, Nord-Troms og Senja tingrett, Vestre innlandet tingrett, Haugaland og Sunnhordland tingrett, Follo og Nordre Østfold, Trøndelag tingrett, Telemark tingrett, Indre og Østre Finnmark Tingrett.

Dersom departementet faller ned på en reversering, tar vi for gitt at det settes av tilstrekkelig med midler. Vi mener også at det i så tilfelle vil det være naturlig å ta utgangspunkt i rettskretsene i 2019. Det må ved en slik vurdering tas hensyn til sakstilgang og ressurser i domstolen kommunen skal overføres fra.

Med vennlig hilsen

Unn Kristin Olsen
Leder Parat

Truls Bjørhei
Jurist, sektoransvarlig Stat